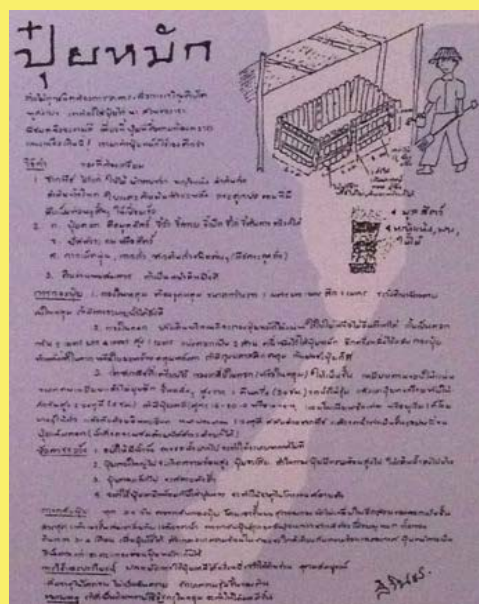

ปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานวิธีการทำปุ๋ยหมักเป็นองค์ความรู้ให้กับปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะพี่น้องเกษตรกรชาวไทยทั่วประเทศตั้งพระราชดำริ “ต้นไม้ทุกชนิดต้องการอาหาร เพื่อการเจริญเติบโต พุด่างๆ เราต้องใส่ปุ๋ย ไร่สวนของเราพืชผลจึงจะงามดี เดือนนี้ปุ๋ยที่ซื้อตามท้องตลาดแพงเหลือเกิน เรามาทำปุ๋ยหมักใช้เองดีกว่า”

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก) สูตรพระราชทานไปสู่เกษตรกร/ประชาชนทั่วไปให้แพร่หลายในวงกว้าง เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสามารถนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง อีกทั้งช่วยลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้ปุ๋ยเคมี สามารถปรับปรุงสมบัติทางกายภาพ ชีวภาพ ทางเคมีในดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช

การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน

วัสดุที่ใช้

1. เศษซากพืชหรือวัสดุอื่นที่ช่วยเพิ่มธาตุอาหาร ได้แก่ ใบไม้ ผักตบชวา หญ้าแห้ง ลำต้นกล้วย ลำต้นข้าวโพด ใบและต้นมันสำปะหลัง มี สับเป็นท่อนสั้น ๆ ให้เปื่อยเร็ว
2. ปุ๋ย
 - ก. ปุ๋ยคอก คือ มูลสัตว์ ขี้วัว ขี้ควาย ขี้เป็ด ขี้ไก่ ขี้ค้างคาว
 - ข. ปัสสาวะคน หรือสัตว์
 - ค. กากเมล็ดถั่ว กากถั่ว ชากต้นถั่วชนิดต่างๆ (พืชตระกูลถั่ว)
3. กระดูกป่น และหินฟอสเฟต เป็นต้น
4. ดินร่วน พอสสมควร ถ้าเป็นหน้าดินยิ่งดี

การกองปุ๋ย

1. กองในหลุม ขุดหลุมขนาดกว้าง 1 เมตร ยาว 1 เมตร ลึก 1 เมตร ระวังดินพังทลายลงในหลุม ถ้ามีการระบายน้ำได้ยั้งดี หรือจะกองในคอก ปรับดินบริเวณที่จะกองปุ๋ยหมักให้แน่น ใช้ไม้ไผ่หรือไม้อื่น กั้นเป็นคอกกว้าง 2 เมตร ยาว 4 เมตร สูง 1 เมตร แบ่งคอกเป็น 2 ส่วน ครึ่งหนึ่งไว้ใส่ปุ๋ยหมัก อีกครึ่งหนึ่งไว้กลับกองปุ๋ย ทำหลังคาใบจากหรือใบมะพร้าวคลุมหลังคา ถ้ามีถุงพลาสติกคลุมกันฝนชะปุ๋ยก็ดี

2. เอาซากพืชที่เตรียมไว้กองเกลี่ยในคอก (หรือในหลุม) ให้เป็นชั้นเหยียบตามขอบให้แน่นขนาดคนเหยียบแล้วไม่ยุบอีก ชั้นหนึ่ง ๆ สูง 1 คืบ (30 ซม.) รดน้ำให้ชุ่ม แล้วเอาปุ๋ยคอกโรยทับให้ทั่วกัน สูง 2 องคุลี

(5 ซม.) ถ้ามีปุ๋ยเคมี (สูตร 16-20-0 หรือ 14-14-14, แอมโมเนียมซัลเฟต หรือปุ๋ยยูเรีย) ก็โรยบาง ๆ ให้ทั่ว แล้วทับด้วยดินละเอียดหนาประมาณ 1 องคุลี สลับด้วยซากพืช และรดน้ำทำเป็นชั้นอย่างนี้จนปุ๋ยเต็มคอก (น้ำที่รดจะผสมด้วยปัสสาวะด้วยก็ได้)

ข้อควรระวัง

1. อย่าให้มีน้ำขัง การรดน้ำมากเกินไปจะทำให้ระบายอากาศไม่ดี
2. ปุ๋ยกองใหญ่ไปจะเกิดความร้อนสูง ปุ๋ยจะเสีย ถ้าในกองปุ๋ยมีความร้อนสูงไปให้เติมน้ำลงไปบ้าง
3. ปุ๋ยกองเล็กไป จะสลายตัวช้า
4. อย่าใช้ปุ๋ยเคมีพร้อมกับใส่ปุ๋นขาว จะทำให้ธาตุไนโตรเจนสลายตัว
5. ถ้าที่เป็นดินทรายใช้อิฐกรูในหลุม จะทำให้ได้ผลดีขึ้น

การกลับกองปุ๋ย

ทุก 30 วัน ควรกลับกองปุ๋ย โดยเอาชั้นบนสุดของกองนำไปเกลี่ยในอีกส่วนของคอกเป็นชั้นล่างสุด แล้วเอาชั้นสองเกลี่ยทับ รดน้ำ ควรกลับปุ๋ย (ทุก 30 วัน) จนกว่าซากพืชจะเปื่อยหมักทั้งกอง กินเวลา 3-4 เดือน เมื่อปุ๋ยใช้ได้สังเกตจากความร้อนในกองจะใกล้เคียงกับความร้อนของอากาศ ปุ๋ยหมักจะเป็นสีน้ำตาลแก่ เอาตะแกรงร่อนปุ๋ยหมักเก็บไว้

การใช้ประโยชน์

ใช้ในการปลูกพืชต่าง ๆ ประหยัดการใช้ปุ๋ยเคมีได้ครึ่งหนึ่ง ทำให้ดินร่วน อุดมสมบูรณ์ เพิ่มธาตุไนโตรเจน ไม่เป็นอันตราย รักษาความชุ่มชื้นของดิน